

Hrvatska udruga senzorskih analitičara meda (HUSAM)
Krešimirova 52 A, Rijeka, HR-51000, Hrvatska
e-adresa: info@husam.hr; WEB: <https://husam.hr/>
OIB:98875391031; IBAN: HR66 2340 0091 1107 2576 8

Rijeka, 30. srpnja 2023.

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE RH
Ulica Grada Vukovara 78, 10000 Zagreb

N/p. g. Marija Vučković, Ministrica

Predmet: Kastavska deklaracija o kakvoći i podrijetlu meda u Republici Hrvatskoj
– Prijedlog izmjena zakonskog okvira kakvoće i podrijetla meda

Poštovana gospođo Ministrice,

Na početku, dozvolite nam da Vam se još jednom zahvalimo na Vašem sudjelovanju u radu povijesnog skupa – „Mjesto i uloga pčele u okolišu – od Vinodolskog zakona do danas“. Podsjetili bismo Vas kako smo ga, pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU), organizirali u Novom Vinodolskom, 31.03. i 01.04.2023. godine. Vaš vrlo konstruktivni doprinos, nije ostao nezamijećen.

Upravo na tragu zaključaka koji su tada doneseni, a u kontekstu fokusa svojeg djelovanja Hrvatska udruga senzorskih analitičara meda (HUSAM) je zainteresirani dionik sustava praćenja kvalitete i podrijetla meda na hrvatskom tržištu. Slobodni smo istaknuti kako se, kao strukovna organizacija, već godinama bavimo procjenom kakvoće, ali i unapređenjem kulture trošenja najkvalitetnijih hrvatskih medova. No isto tako, ukazujemo i na određene nedorečenosti, neki bi rekli i proturječnosti, ugrađene u pravni okvir kojim se regulira kakvoća i podrijetlo hrvatskog meda.

S time u vezi, odlučili smo zauzeti proaktivni pristup kako bismo potaknuli dionike sektora na aktivnije djelovanje. To je rezultiralo vrlo stručnom raspravom održanom 20. srpnja 2023. godine u Kastvu, malom srednjovjekovnom gradu iznad Rijeke, koja je iznjedrila tzv. **Kastavsku deklaraciju o kakvoći i podrijetlu meda u Republici Hrvatskoj**, a koju Vam dostavljamo u prilogu ovog pisma.

Izbor grada Kastva nije bio slučajan. On je možda mali po veličini, ali je velik po onome što se u njemu odigravalo tijekom burne hrvatske povijesti. Posebice se to odnosi na pravne odjeke čuvenog *Zakona grada Kastavskega* iz 1400. godine, nastalog na podlozi stoljeće starijeg *Vinodolskog zakonika* (1288.). Njime su tadašnji žitelji Kastavštine, vrlo detaljno uredili svoje „pčelarske odnose“. I to je ostalo zapisano do danas!

Kastavska deklaracija, ukazuje na realnu potrebu za provedbu izmjena zakonskog okvira kakvoće i podrijetla meda. To je poglavito izraženo u kontekstu *Pravilnika o kakvoći uniflornog meda* (NN 122/09, 141/13). Kao što možete vidjeti, on je donesen još 2009. godine i *de facto* je i dalje na snazi. I to usprkos činjenice da mu je zakon na kojem se temelji (*Zakon o hrani*, NN 46/2007), ukinut prilikom hrvatskog ulaska u EU. Činjenica da je ovaj pravilnik doživio „kozmetičku izmjenu“ jednog članka tijekom 2013. godine (NN141/13), kroz „novi“ *Zakon o hrani* (NN 81/2013), zapravo ne uklanja osnovni pravni paradoks ovog akta – **on se i dalje bazira na zakonu koji više ne postoji!** Da je to istina, može se lako provjeriti, posebno ako pogledate pročišćeni tekst tog akta.

Želimo Vam nadalje ukazati na nelogičnost da dva važeća pravna akta, koja uređuju kakvoću i podrijetlo meda u Hrvatskoj, imaju podlogu u dvama različitim zakonima. Iako u praksi uređuju isto područje, *Pravilnik o medu* (u biti transponirana *Direktiva EU o medu*, 2001/110/EZ, 2014/63/EU) je donesen temeljem Zakona o poljoprivredi. Istovremeno, *Pravilnik o kakvoći meda uniflornog podrijetla* je donesen temeljem Zakona o hrani. Slobodni smo pitati, zašto se dva provedbena akta koja reguliraju kakvoću i podrijetlo istog prehrambenog proizvoda donose temeljem različitih zakona?

Hrvatska udruga senzorskih analitičara meda (HUSAM)
Krešimirova 52 A, Rijeka, HR-51000, Hrvatska
e-adresa: info@husam.hr; WEB: <https://husam.hr/>
OIB:98875391031; IBAN: HR66 2340 0091 1107 2576 8

U nekim segmentima smo također uočili koliziju odnosno nedovoljnu jasnoću i jednoznačnost određenih normi propisanih između ova dva akta. To se prije svega odnosi na proturječnosti u odnosu na odredbe pravno starijeg – Pravilnika o medu.

U praksi se zbog toga mogu događati (i događaju se), nepredvidljivi učinci i paradoksalne situacije kada potrošači bivaju dovedeni u zabludu o pravoj prirodi i podrijetlu meda. Na tome se svakako mora poraditi kako bi se izbjegla uočena mogućnost višeznačnog tumačenja podrijetla meda.

Ovdje zaista nije mjesto da ulazimo u normotehničke odredbe *Pravilnika o kakvoći uniflornog meda*. No ne možemo okrenuti glavu od činjenice kako se njima nitko nije ozbiljnije bavio skoro 15 godina. U vrijeme kada je donesen, to je bio moderan propis i donio je konstruktivni poticaj hrvatskom pčelarstvu. No sada se veliki dio dionika sektora slaže kako je taj pravilnik sazrio za promjene.

Mišljenja smo kako je sazrelo vrijeme i za posebnu stručnu raspravu u suradnji s Nadležnim tijelom. Posebno iz perspektive činjenice da se ovaj akt mora sagledavati i kroz prizmu potrošača hrvatskih medova, onih čije interese ovaj propis primarno štiti. I hrvatski potrošači kao i hrvatski medovi to zaslužuju.

S time u vezi, moramo naglasiti kako su upravo senzorska svojstva ono po čemu se medovi najviše međusobno razlikuju. Složit ćete se kako su upravo oni primarni motiv potrošača prilikom njihovog izbora medova. Dokument Kastavske deklaracije, argumentirano ukazuje kako je senzorska analiza jedan od ključnih alata i za procjenu kvalitete kao i botaničkog podrijetla meda i ona mora biti stavljena u ravnopravni odnos sa ostalim analizama meda.

Štoviše, pokazalo se da je, u nekim situacijama je čak i ključna za konačnu verifikaciju kakvoće i podrijetla. No da bi to zaista i bila, moraju je provoditi stručno osposobljeni i kompetentni ocjenjivači (senzorski analitičari). Vjerujemo da ste svjesni kako je to jako daleko od trenutne hrvatske prakse. Dozvolite da napomenemo kako za uvođenje jasnih standarda struke u senzorsku analizu meda postoji pravna podloga u EU direktivi o medu (ali i drugim aktima).

Lijepo Vas molimo, pogledajte samo kakva je samo hiperproliferacija raznih natjecanja kakvoće meda u RH!? I do kojih to sve razina ide? Praksa u zemljama EU čijim standardima težimo je bitno drugačija. Upravo tim EU standardima se vodi i ova strukovna organizacija. HUSAM ima nesumnjive kompetencije u tom području, kako organizacijske tako i edukacijske.

Nastavno na sve navedeno, lijepo Vas molimo za pokretanje postupka donošenja novog *Pravilnika o kakvoći uniflornog meda* te da u tom procesu svakako uzmete u obzir i argumentaciju HUSAM-a, iznesenu kroz Kastavsku deklaraciju.

S tim u vezi, vjerujemo da će i HUSAM biti pozvan da bude dionikom tog procesa.

S poštovanjem,

prof. dr.sc. Dražen Lušić, dipl.sanit.ing.
Predsjednik HUSAM

U privitku:

- Kastavska deklaracija o kakvoći i podrijetlu meda u Republici Hrvatskoj

Dostaviti:

- g. Nedjeljko Mrakovčić, Udruženje pčelarskih udruga Primorsko-goranske županije – Primorsko-goranski pčelarski savez (UPU PGŽ);
- g. Dražen Kocet, Hrvatski pčelarski savez (HPS);
- Arhiva, ovdje.